

J. WIEDEMANN

"Fernsehen wird durch Video erst schön". Eine Synopse der Rundfunkeigenen Untersuchungen zum Videoverhalten,

In: *Media Perspektiven*. Frankfurt am Main, (zjg.), (1984), 9, blz. 706-714.

XXX

Holocaust in West-Europa,

In: *Rundfunk und Fernsehen*. Hamburg, (1980), 4, blz. 473-627.

XXX

De invloed van de TV-serie "Roots",

In: *Massacommunicatie*. Nijmegen, jg. 9, (februari 1979), 1, blz. 28-32.

**ADVERTEREN IN DIT
NUMMER**

Standaard
Boekhandel 16

Het Belang van
Limburg 49

Gemeentekrediet 50

**feiten
en
meningen
uit
de
media-
wereld**

KRIS VANSTAPPEN

EN

WIM VAN DER BIESEN

Op vrijdag 5 oktober 1984 vierde de Gentse socialistische krant VOORUIT zonder veel ruchtbaarheid haar honderdste verjaardag. De feestelijkheden gingen gepaard met een toespraak van professor Balthazar, waarin de geschiedenis van de krant toegelicht werd, en de opening van een retrospectieve tentoonstelling.

"Vooruit" verscheen voor het eerst op 31 augustus 1884. Het dagblad was een initiatief van de notoire Gentse socialistische leider Anseele.

FRANÇOIS TRUFFAUT overleed op zondag 21 oktober 1984 op 52-jarige leeftijd in Neuilly bij Parijs aan kanker.

Reeds als filmcriticus voor "Les cahiers du cinéma" was Truffaut bezeten door het filmmedium. als medewerker aan dit toenmalige avant-garde-filmtijdschrift ontwierp hij de zgn. "auteurstheorie": de regisseur is de belangrijkste persoon bij het draaien van een film.

Truffauts eerste film, "Les 400 coups", sloeg in als een bom en wordt algemeen beschouwd als de inzet van de Franse Nouvelle Vague. De jeugd bleef in het verdere oeuvre van Truffaut een belangrijke plaats innemen ("L'enfant sauvage"; "L'argent de poche").

Als andere, bekende films van deze te vroeg gestorven cineast kunnen we ondermeer vernoemen: "La nuit américaine", "Le dernier métro", "L'homme qui aimait les femmes", "Jules et Jim" en "Fahrenheit 451".

Sinds zondagmorgen 4 november 1984 heeft Frankrijk een vierde televisie-net, CANAL PLUS. Dit station is het eerste privézendinstituut in Frankrijk. Bovendien gaat het hier om betaal-televisie. Alle Fransen konden weliswaar op 4 november de geboorte van het station rechtstreeks op televisie volgen, maar wie de uitzendingen vanaf maandag wilde bekijken was verplicht zich een "decoder" aan te schaffen en een abonnement te betalen.

Naar schatting had Canal Plus bij de start 186.000 abonnees. Men hoopt dit aantal tegen eind 1987 op te kunnen drijven tot 1,5 miljoen. Nochtans hinderen een aantal "kinderziekten" het station: problemen met de "decoders", die technisch lamentabel van constructie waren en niet in voldoende aantallen konden aangemaakt worden, moeilijkheden met het aantrekken van de potentiële cliënten, een klacht van de Fran-

se vereniging ter verdediging van de auteursrechten en een staking van de werknemers van de Franse televisie waren evenveel remmen op een behoorlijk functioneren van Canal Plus als abonnee-televisiestation.

Canal Plus is bijna voortdurend in de ether. Tijdens de weekends wordt er 24 uur op 24 uitgezonden, terwijl er tijdens de weekdagen een korte, 4 uur durende onderbreking voorzien wordt.

Het station wordt door een twintigtal bedrijven financieel op de been gehouden, waaronder het door de overheid gecontroleerde mediaconcern Havas (37,13% van het aandelenpakket). Publiciteit wordt voorlopig van het scherm geweerd. De begroting voor het openingsjaar is op 5,5 miljard Bfr. vastgesteld.

Rond de erkenning van de VRIJE of NIET-OPENBARE RADIO'S stellen zich nog heel wat problemen. Zo zijn er in Vlaanderen slechts 332 frequenties beschikbaar voor 436 gegadigden. Ofwel moet men nu het vermogen (en dus het zendbereik) van bepaalde stations beperken, ofwel zullen sommige stations één frequentie met elkaar moeten delen, ofwel moeten een aantal vrije radio's terug geschrapt worden. Ondertussen heeft gemeenschapsminister POMA begin november 1984 de eerste vrije radio's erkend: het betreft 98 V.Z.W.'s uit de provincies Limburg en West-Vlaanderen. Deze kunnen nu hun zendvergunning aanvragen bij de minister van PTT, doch dan moeten ze over een zender beschikken die aan de RTT-normen voldoet en tevens moeten ze een technisch verantwoordelijke aanduiden die voor een RTT-examen geaagd is. Om de voorziene frequenties vrij te krijgen, zal men bovendien nog heel wat niet-erkende vrije radio's het zwijgen moeten opleggen. Eén en ander heeft voor gevolg dat de legalisatie van de niet-openbare radio's nog wel een jaartje op zich zal laten wachten.

Op 10 oktober 1984 keurde de Vlaamse regering het ONTWERP-DECREET i.v.m. de KABELTELEVISIE goed. Volgens dit ontwerp kan de Vlaamse Executieve aan allerlei niet-openbare televisieverenigingen (NOT's) de toestemming geven om audiovisuele programma's langs de kabel uit te zenden. Dit betekent dat zowel gewone omroepprogramma's lokaal, regionaal of

nationaal, als betaal- of abonneetelevisie en zelfs satelliet-televisie op de kabel kunnen toegelaten worden. Midden november gaf de raad van State een vernietigend advies over het "kabeldecreet", zodat alle werk van vooraf aan kon herbeginnen.

Er is heel wat herrie ontstaan rond de Waalse uitgeverij DUPUIS, die o.a. de weekbladen "Humo", "Téléoustique" en "Bonne Soirée", en de gekende stripbladen en -albums (Robbedoes, Guust Flater, de Smurven enz.) op de markt brengt. Begin oktober stonden twee ondernemingen klaar om 80% van de aandelen van de familie Dupuis op te kopen, nl. de Franse uitgeverijreus Hachette (48%) en de Belgische financiële holding Groep Brussel-Lambert (32%), die beide ook erg actief zijn in de audiovisuele sector. Nauwelijks een maand later bleek dat de familie Dupuis dat aandelenpakket liever wilde verkopen aan twee andere gegadigden, nl. de Franse groep Les Editions Mondiales (55%) en de eveneens Franse AB Productions van Claude Berra (25%). Deze laatste zouden een bod gedaan hebben dat 100 miljoen Bfr. hoger lag dan dat van Hachette - GBL. Wegens allerlei betwistingen heeft de rechtbank de aandelen-Dupuis voorlopig onder sekwestre geplaatst.

Volgens het personeel moet de groep Dupuis één geheel blijven met het beslissingscentrum in België en niet in Frankrijk.

Op vrijdag 14 november werd in het Vlaams culturele centrum De Brakke Grond in Amsterdam een ééndagstentoonstelling georganiseerd rond WILLY VANDERSTEENS 200e Suske en Wiske-album "Amoris van Amoras". De expositie toonde ondermeer de originele tekeningen van een van de eerste Suske en Wiske-albums, "De Zwarte Madam", dat in 1949 van de persen rolde. Om het stripgebeuren nog meer te promoveren organiseert Standaard Uitgeverij nu een tweemaaljaarlijkse "Willy Vandersteenprijs", die zal toegekend worden aan een tekenaar of tekenares, die naar het oordeel van de jury het meest belovende, van oorsprong Nederlandstalige en nog niet in album verschenen stripverhaal heeft getekend.

Op 15 november 1984 verscheen het eerste

nummer van het nieuwe Weekblad "DAG ALLEMAAL", dat tegen een vrij lage prijs (20 Bfr.) op de markt wordt gebracht door de uitgeverij Sparta. Met een startoplage van 150.000 exemplaren richt de nieuwe publicatie zich "tot iedereen in het algemeen en tot de jongere vrouw van 20 tot 40 in het bijzonder".

Een dertigtal bekende Europese cineasten, waaronder Michelangelo Antonioni, Bernardo Bertolucci, Kenneth Loach, Costa Gavras en Volker Schlöndorff discussieerden in de maand november te Parijs, onder auspiciën van de Franse minister van Cultuur Jack Lang, over de TOEKOMST van de EUROPESE FILMINDUSTRIE. De conclusies van deze bijeenkomst waren zonder meer alarmerend. Eén op twee West-Europeanen gaat nooit naar een Europese film kijken. De Europese producties zullen in de komende 10 jaar verdrinken in de vloed van Amerikaanse bioscoopproducten, indien de regeringen van de Europese landen op dit vlak hun verantwoordelijkheid niet snel opnemen. Minister Jack Lang kondigde in dit verband aan dat hij de discussie over de Europese filmproductie-problematiek op Europees niveau zou opstarten.

Als contrast met de aanslepende mijnstaking was de VERKOOP van 50,2% van de aandelen van het Britse voormalige staatstelecommunicatiebedrijf BRITISH TELECOM een onvervalst succes voor de Britse regering. Deze privatisering vond plaats in de week van 20 tot 28 november. De ongekend grote aandelen-emissie bracht zonder moeite de voorziene 300 miljard Bfr. op. Het merendeel van de op de markt gebrachte aandelen werd verkocht aan kleine investeerders.

Aan de emissie gingen 4 jaar planning en een campagne van 1,6 miljard Bfr. vooraf. Vermits men zich vooral op de "man in de straat" richtte, bedacht het bankiershuis Kleinwort Benson, het brein achter de operatie, een vernuftig stelsel van "lokkertjes" om de gewone man en vrouw over de streep te halen. Kortingen op telefoonrekeningen bij aankoop, mogelijkheden van afbetaling en een bijzonder interessant aanbod aan de werknemers van British Telecom zelf bleken inderdaad succesvolle initiatieven.

Bij het socialistische blad "DE MORGEN" blijven de MOEILIKHEDEN voortduren; ze worden zelfs steeds uitzichtlozer. Toen de directie einde november 1984 aan het personeel vroeg om 7% op het brutoloon in te leveren en aldus "tegenwoordig te komen aan de financiële moeilijkheden van het bedrijf", werd dit categoriek geweigerd. Het personeel is tevens van mening dat "de mensen die het bedrijf verlieten moeten vervangen worden" en dat "er moet geïnvesteerd worden in een betere en bredere krant". Eén en ander had tot gevolg dat de relaties tussen directie, aandeelhouders, hoofdredacteur en personeel erg vertroebeld werden.

Op 30 november sloten de beide uitgevergroepen - Onafhankelijke Televisie Vlaanderen (O.T.V.) en de Vlaamse Media Maatschappij (V.M.M.) - een beginselakkoord om samen een COMMERCIELE TV-ZENDER op te richten. Hun voornaamste voorwaarde luidt echter dat hun net een wettelijk vastgelegd monopolie op televisiereclame moet krijgen. Daar er nog diverse wetten, decreten en Koninklijke Besluiten moeten gewijzigd worden, zowel op het stuk van de etherreclame als op dat van de techniek, zal een derde (commercieel) televisienet ten vroegste in 1986 kunnen starten.

Het heeft er even slecht uitzien voor de Franse prestigekrant LE MONDE. Een dalende verkoop, saneringsplannen die opdoken en weer verdwenen, stakingen en tenslotte, als klap op de vuurpijl, het ontslag van André Laurens, directeur van het dagblad, waren de aanleiding tot verregaande en zeer pessimistische voorspellingen.

Le Monde kampt met een tekort van meer dan 450 miljoen Bfr, ondermeer als gevolg van de gedaalde oplage van de krant, die in drie jaar tijd 100.000 van haar 500.000 lezers verloor. Financiële reorganisaties en pogingen tot modernisering stuitten al in het verleden op grote weerstand, en bleven, als halfslachtige compromissen, dan ook vaak zonder resultaat. De krant wordt gekenmerkt door een strenge opmaak, wat inhoudt dat principieel bij de artikels geen foto's afgedrukt worden.

Tot 1980 kende de krant vrijwel geen problemen en ondanks alles blijft zij nog steeds het Franse kwaliteitsblad met de grootste verspreiding. Velen menen evenwel dat de traditioneel linksgeoriënteerde

Le Monde met de verkiezing van de socialist François Mitterand tot Franse president een vergiftigd geschenk toegeschoven kreeg.

De vacature, ontstaan na het ontslag van André Laurens, die zijn lot verbonden had aan een verworpen saneringsplan, werd opgevuld door André Fontaine, die met grote meerderheid aangeduid werd door de journalisten en de aandeelhouders van de krant.

De BRT-DOTATIE voor 1985 werd door gemeenschapsminister Poma met 271 miljoen Bfr. verminderd en bedraagt nu 5.034,5 miljoen Bfr., wat ongeacht de inflatie 35,5 miljoen minder is dan in 1984 en 660 miljoen minder dan de ontwerpbegroting. De voorziene toelage bedraagt nauwelijks 56% van het Vlaamse kijk- en luistergeld (ruim 9 miljard in 1985) en ligt 200 miljoen lager dan het RTBF-budget. Volgens de raad van beheer zal de BRT in die omstandigheden "z'n wettelijke verplichtingen niet meer kunnen nakomen in 1985". Ook wordt er aan gedacht om niet-wettelijk verplichte opdrachten (zoals de schooltelevisie, de sponsoring van het Festival van Vlaanderen enz.) af te stoten. Ter vergelijking: het Zwitserse omroepbudget bedraagt het dubbele, en het Zweedse en het Nederlandse zelfs het driedubbele van dat van de BRT.

De machtige Franse persmagnaat, ROBERT HERSANT, die in Frankrijk reeds 38 krantentitels bezit en die sinds 1983 ook beheerder is van de N.V. Rossel ("Le Soir"), heeft begin november 1984 een meerderheidsparticipatie verworven in het katholieke Henegouwse blad LE RAPPEL (en z'n nevenuitgaven "L'Echo du Centre" en "Le Journal de Mons"). Nauwelijks een maand later kocht Hersant het liberale blad LA PROVINCE op, een nevenuitgave van "La Nouvelle Gazette" voor de streek van Bergen. Als men er rekening mee houdt dat hij reeds eigenaar is van de belangrijke Noord-Franse krant "Nord-Eclair", die een speciale editie heeft voor het Henegouwse, mag men rustig stellen dat de Franse persmagnaat de dagbladpers in deze provincie domineert en dat de Franse greep op de Waalse pers onrustwekkend groot.

De Régie générale de Presse, de uitgeefster van o.a. "La Libre Belgique" en "La Dernière Heure", heeft in december 1984 een meerderheid verworven in het Duitstalige blad GRENZ-ECHO, dat al enkele jaren verlieslatend is. Na een staking van het niet-journalistiek personeel en na onderhandelingen met de directie is beslist dat de krant in haar huidige vorm zal blijven verschijnen en verder in Eupen zal gedrukt worden. Aanvankelijk was men van plan "Grenz-Echo" te Verviers te drukken op de persen van LE JOUR, dat in juli II. ook al door de Brusselse groep Régie générale de Presse werd overgenomen. Door deze "verhuizing" zouden zes drukkers hun job verloren hebben.

In december 1984 werd in Amsterdam de STICHTING HET PERSINSTITUUT opgericht. Doel van het instituut is het leveren van een bijdrage tot wetenschappelijke studie, onderzoek, documentatie en opleiding op het gebied van de openbare communicatie en informatievoorziening.

De Stichting neemt de plaats in van twee bestaande instellingen: het Instituut voor Perswetenschap aan de Universiteit van Amsterdam en de Nederlandse Persbibliotheek in Amsterdam. De nieuwe Stichting, die meer onderlinge samenhang in de werkzaamheden wenst te brengen, betreft daar ook de Vrije Universiteit in Amsterdam bij. Samenwerking met andere instituten voor wetenschappelijk onderwijs wordt in de toekomst niet uitgesloten.

Op 28 december 1984 overleed in het Gentse Academisch Ziekenhuis WALTER CABUS, hoofdredacteur van het christendemocratische dagblad Het Volk, op 64-jarige leeftijd.

Walter Cabus werd te Mechelen geboren op 9 februari 1920. In 1945 trad hij in dienst bij Het Volk, toen de krant na de bezetting opnieuw werd uitgegeven. Tot 1968 was hij chef-buitenland, daarna hoofdredacteur. Daarnaast was Walter Cabus jarenlang lid van het bestuur van de Beroepsunie der Belgische Journalisten en voorzitter van de Bond der Katholieke Journalisten.